

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Septuagesimum Tertium Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 11 Sententia lata super aliquo qua transiit in rem iudicatam potest confirmari.
- 12 Legitimus ad maiorem cautelam petere potest, quod iterum legitur.
- 13 Statutorum confirmatio generalis non comprehendit, ea qua sunt contra libertatem Ecclesiasticam etiam si non exprimatur.

Septuagesimum Tertium Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio, † quod de re sciēter confirmata per Papam, inferior iudex cognoscere non potest, nisi confirmatio non tenuerit. Ut quia subreptitia, uel de re litigiosa. Ut si moueretur quęstio cōtra aliquę super aliqua re, reus lite pendente impetravit à sede Aposto. confirmationem rei litigiosę. Quęritum fuit an Iudex super hoc supersedere debeat causę cognitioni: Respondēt, quod ea non obstante de causa cognoscere debet, & eam sine dubio terminare. Sed si rem pacificę possidebat, quando confirmationem obtinuit, non licet postea de quęstione suborta cognoscere, uel diffinire sine mandato Apostol. sedis, c. 1. de confirm. util. uel inutil. Ratio autem decisionis, esse potest. † Quia impetratio per reum super re litigiosa ex quo est surreptitia, non facit Iudicem supersedere in causę cognitione. Sed si obtinisset confirmationem super re possessa de quęstione suborta iudici cognoscere non licet absq; mandato sedis Apostol. Nam Iudex inferior confirmata per Papam cognoscere non potest. Sed si non tenent uti subreptitia cognoscit. Hic considerandum uenit, quod sententia, seu processus iudicialis quandoque confirmatur per superiorem, & potest dubitari de ualiditate, uel inualiditate confirmationis. † Vnde confirmatio de re litigiosa est nulla ipso iure. Hinc est, quod Iudex inferior ea nō obstante ad ulteriora procedere potest, hoc tamē intelligendo, quod in illa confirmatione non fuerit adiectum uerbum nullum de re litigiosa. Sed si facta fuisset mentio de ea Iudici inferiori, non licet. Cōfirmatio, igitur quandoque tribuit multum nouum iuris, ut confirmatio electionis facta per superiorem. Quę tribuit potestatem ad ministrandi, ut in cap. transmissam, & in cap. qualiter de elect. quan-

quandoque nullum ius tribuit, ut est confirmatio cuiuscunque rei facta per Papam in forma communi. Sed solet impetrari ad cautelam, ne iudicatur sine scientia Papæ procedere, ut magis timeatur. † Et dicitur facta in forma communi, quando fit conditionaliter non cognita de causa. Ut confirmamus tibi possessiones, quas iuste possides. Vel p similia verba seu per similem formam. Et de hac confirmatione vide tex. in cap. quia diuersitatem de concess. præben. & ibi glo. † Quædam confirmatio uetus ius confirmat, & consolidat, ut quando fit confirmatio ex certa scientia. Et dicitur ex certa scientia, quando totum negotium fuit Papæ reseruatum. Ipse postmodum confirmauit, maximè apponendo clausulam ex certa scientia. Et hæc confirmatio operatur plus, vel minus secundum subiectum dispositum. Nam si iuste possidebat, operabitur, ut inferior non possit amplius de illa re cognoscere. Sed utrum iuste possideat, uel ne? Ut in cap. 2. de confirm. util. uel inutil. quandoque operatur maiorem effectum. Nam si iste iuste non possidebat incipit iuste possidere. † Vnde solet Papa opponere clausulam suppletives de plenitudine potestatis omnem defectum, & c. & sic in ualidum facit validum, ut in capitu. 1. de trans. capit. hæc quippe 3. q. 7. Sed ut materia clarè distinguatur. Ita dicendum est. Quod aut confirmatio fuit facta in forma communi, & tunc non præcludit viam iudicibus ordinariis cognoscendi de ualiditate iuris confirmati, seu de iure competenti ei qui obtinuit confirmationem. Quia talis confirmatio parum aut nihil operatur. De hac confirmatione non loquitur, d. ca. 1. & 2. de confirmat. util. uel inutil. aut confirmatio fuit facta ex certa scientia, & tunc si est subreptitia puta quia fuit obtenta super re litigiosa non habita mentione delitigio. Vel alio modo peccat in subreptione & dicendum est idem. Non enim ualet talis confirmatio, ut in d. cap. 1. & seq. & hoc intellige quando notoriè constat de uitio subreptionis, ut dicit Innoc. in d. cap. seq. † Confirmatio tria operatur. Primo maiorem auctoritatem tribuit. Deinde supplet, quod est in ualidum. Vltimo reuocari non potest confirmatum sine licentia confirmantis, gl. in cap. frater 17. q. 4. Sed quæro an confirmatio ualeat, si non apparet originalis concessio, quæ confirmatur? Bald. tenet, quod non in l. falsus in 2. col. in princ. C. de furt. vide Bald. in add. Specul. de instrum. edit. in 9. colum. in princip. versi. an ualeat confirmatio, in Specul. eod. titu. §. nunc autem uidendum uersicu. Item oppono con-

tra

tra confirmationem, ubi ponit an sufficiat ostensio confirmationis, sine ostensione priuilegij? Adde text. not. & ibi Bal. in l. donatio. C. de donat. & Bald. in l. aduersus in fi. C. si aduer. re. Iud. & de hoc articulo an ad probationem prius concessorum sufficiat, producere confirmationem? Vide Abb. in c. inter dilectos, in 6. colum. cum sequen. de fid. instrum. Dec. in rubr. de confirma. vtil. uel inutil. ubi plura ponit. Quod semper præsupponit aliquid esse quod confirmetur, & quod non se extendit ultra quod confirmatus, se extēdat. Cum natura cōfirmationis est addere cōfirmato, & non extendere. Quod verum existimo, considerando, † q̄ confirmatio est iuris prius quæsi corroborationis. Ita nota. Hostien. & Gos. in summa eo. titu. & Imo. simpliciter hic refert. Sed addi debet, quod facta sit per superiorem, per ea quæ not. Bal. in l. barbarius in fi. uers. & noto. ff. de offi. prator. Et bene dicitur iuris prioris quæsi corroborationis, quia confirmatio semper præsupponit aliquid prius esse, quod confirmetur ut nota. Bal. in l. nominationis circa fi. circa fin. uers. conclude ergo. C. de appellat. & ideo idem Bald. ibi in uers. Illud, certum est, dicit quod confirmatio commensuratur ad illud, quod confirmatur & non extenditur ultra quam actus confirmatus se extendat. † Natura enim confirmationis est addere confirmato, & non extendere, ut Bald. inquit in l. aduersus in fi. C. si aduer. re. iudic. & not. Paul. de Cast. in 134. notandum est in principi. Raph. Cuma. in consi. 97. stante dicto statuto Alex. in consi. 122. uiso puncto colum. 6. lib. 4. Corn. in consi. 277. Visi consiliis lib. 1. Et ad idem facit, quia aliud est dare, aliud confirmare & eadem res non potest dari, & confirmari, cap. inter dilectos. §. cæterum de fid. instrum. in fi. not. in cap. ueniens. §. nec obstare cum glo. de præscr. & tradit Bal. per tex. in cap. 1. in ti. succel. 10 feud. dare tene. dicens. † Quod confirmatio est ad aliud relatio, & pendet ab illo, tãquam substantiali. Allegat, l. Aurelius §. testamento. ff. de liber. lega. Vnde differentia est an dicatur confirmamus, an sancimus, ut nota. Abb. in consi. 57. in quaestione quæ vertitur. colum. fi. lib. 2. Et ad prædicta etiam facit, quia qui confirmat, non uidetur dare, l. & quia. ff. de iurisd. omnium iud. & not. per glo. 12. distinct. in capitu. perceptis in uerbo nouum. Notandum tamen est, quod ille cui committitur, ut de nouo actum facere possit poterit confirmare, ut nota. Bald. in l. si quis filio, §. irritum. ff. de iniusto nupt. test. Stante igitur hac diffinitione inferri potest, quò d quando actus nullus ex certa scien-

scientia confirmatur, quod tunc propria non dicatur confir-
 matio, quia non est iuris prius quasi corroboratio. Hic igitur
 11 queri potest de hac questione. † An sententia lata super aliquo
 quæ transiit in rem iudicatam possit confirmari? Innoc. & alii
 concludunt, quod sic. Et ultra ea quæ tradunt, Moder. in capit.
 ea quæ de re iud. & Alex. in l. si finita. §. eleganter. ff. de damn. in
 fec. Hæc enim conclusio comprobari potest ex eo quod no. bar.
 in l. uti frui §. utrum autem in si. ff. si usufr. pet. ubi inquit: Quod
 licet comes comitatum possideat, potest tamen petere, ut co-
 mes etiam declaretur. Et qui tenutam obtinuit, potest petere,
 quod in ea confirmetur, ut not. Ang. in l. si finita. §. si. ff. de damn.
 infect. Et ibi tradit Alex. Et partes, quæ contraxerunt possunt
 petere, quod contractus à Iudice confirmetur, ut not. Bart. in l.
 12 si quos. C. de decur. lib. 10. † Et ille qui fuit legitimatus pete-
 re potest, quod iterum ad maiorem cautelam legitimetur. Ut
 ex pleniori legitimatione se tueri potest, ut tradit Paul. de Ca-
 stro, in cons. 227. Viso testamento circa fin. & institutus, qui re-
 peritur, in possessione beneficii petere potest, quod de nouo in-
 situatur, ut not. Cardin. in cap. post electionem de concess. præ-
 bend. & ibi Abb. in 3. not. idem Abb. in cap. cum olim el. secun-
 do de privileg. cal. in cons. 7. Ista tamen conclusio procedit,
 quando talis confirmatio à Principe petitur. Secus si ab infe-
 riori, quia coram inferiori talis confirmatio peti non potest, In-
 noc. cap. causam quæ el. secundo qui fil. sint legitimi, & hanc opi-
 nionem tenet Imol. in l. si contendat. ff. de fideiuf. Sed quid si
 sententia est nulla, & ex certa scientia confirmetur cum causæ
 cognitione valida erit, & ulterius de nullitate primæ sententiæ
 non proterit dici. Nec opponi, Ang. in l. 2. in 7. fallen. in si. si quis
 in uer. tradunt Modern. in d. c. ea quæ Alex. idem latè conclu-
 dit in cons. 111. Viso themate in prin. lib. 5. Ista conclusio limita-
 tur, ut procedat nisi secunda confirmatoria eo morbo laboraret,
 Anto. de But. in cap. super literis in repet. vers. Sed si dicatur de
 rescri. Limitatur etiam dummodo uitium primæ sententiæ ef-
 fet remissibile de consensu partium, alias secus, ut not. Card. in
 cons. 61. Seriatim in secundo dubio cum simil. ut per Modern.
 in d. capitul. ea quæ & hæc limitatio de mente Doctor. est à
 cessante ratione nullitatis, quæ erat in prima sententia,
 13 Nec omittendum censeo † quod confirmatio statutorum
 generalis non comprehendit ea quæ sunt contra Ecclesiasti-
 cam libertatem, etiam si non exprimatur. Bartol. in l. omnes

populi colum. 8. uerf. Sed nunquid Papa. ff. de iust. & iur. & Alexand. in conf. 38. in lib. 4. Ex his concluditur quid fit confirmatio, & quando habeat locum, & quis ea uti possit, & quando dicatur subreptitia, & quando scienter confirmata per superiorem. Iudex inferior cognoscere non potest, nisi confirmatio sit nulla.

S Y M M A R I U M.

- 1 Clerus quando celebrat populus debet esse diuisus.
- 2 Laicis non licet sedere inter sacerdotes quando mysteria celebrant.
- 3 Clerici sunt digniores laicis.
- 4 Sacra profanis non sunt immiscenda.
- 5 Appellatione populi non uenit clerus nec e contra.
- 6 Appellatione populi ueniunt omnes ciues etiam positi indignitate dum sint eiusdem professionis.
- 7 Priuilegium concessum populo Veronensi comprehendit clericos.
- 8 Statuta laicorum ligant clericos, & Ecclesias.
- 9 Clericorum causa tractatur secundum statuta laicorum, & deceditur secundum ius canonicum.
- 10 Sacramentum, & mysterium differt.
- 11 Laici sedendo inter sacerdotes celebrantes non peccant.
- 12 Statutum loquens de honestate non ligat ad peccatum contra facientes.
- 13 Filij Dei omnes sumus in Ecclesia nec seruus distinguitur à libero.
- 14 Laicis licet accedere ad altare in duobus casibus, causa orandi, & sumendi corpus Christi.

Septuagesimum Quratum Priuilegium.

- 1 G L E S I A gaudet priuilegio, † quòd quando clerus celebrat, populus debet esse diuisus
- 2 † Dum igitur sacerdotes in altari sacra mysteria celebrant, non licet laicis sedere inter ipsos, sed pars illa quæ cancellis ab altari diuiditur clericis seruatur. Tempore uero communicationis, ut mos est laicis, & feminis Sancta Sanctorum pateant,
- 3 cap. 1. de uit. & honest. cler. Ratio decisionis esse potest. † Quia clericis sunt digniores laicis. Ideo incumbetes sacris mysterijs, debent